

بیش معنوی ۳۰

نوشته فریتيوف شوان

ترجمه حسين خندق آبادی

ویراسته بابک عالیخانی

منطق و تعالی

نشر نگاه معاصر

فهرست

۵	مقدمه مترجم
۱۷	مقدمه
۲۷	تناقض نسبی‌انگاری
۴۳	تصرف غلط در دو معنی عینی و انتزاعی
۶۳	عقلی‌مسلمکی و شبه‌عقلی‌مسلمکی
۹۵	دربارهٔ براهین اثبات وجود خدای تعالی
۱۲۱	دلیل مبتنی بر جوهر
۱۳۵	بدهت و راز
۱۷۵	نطق مشرقیان و ریشه‌های آن در ایمان
۲۲۷	دمیورگ در اساطیر آمریکای شمالی
۲۳۷	کیمیای احساسات
۲۴۵	ملاحظات چند در باب تمثیل ساعت شنی
۲۵۵	مسألهٔ اهلیتها
۲۷۵	در باب عشق به خدا
۲۸۷	فهم و اعتقاد
۳۰۱	عبد و یگانگی
۳۱۳	ماهیت و شأن مرشد معنوی
۳۲۷	ولی‌خدا و تمثال الهی
۳۴۱	حقیقتها و خطاهایی در باب زیبایی
۳۵۷	پیمان دهر مکره
۳۷۱	انسان و یقین
۳۸۱	یادداشت‌های مترجم
۴۴۱	شرح پاره‌ای از مصطلحات
۴۵۵	واژه‌نامه
۴۶۹	نمایه

مقدمه مترجم

اندیشه جاویدان خرد در ایران پیش و بیش از هرکس رهین کوششهای دکتر سیدحسین نصر است. وی به جای آنکه در پی معرفی تاریخی ظهور جریانی در قرن بیستم برآید، کوشید تا در عمل آن حقایق جاودانی را، که این جریان در همه مقاطع تاریخی و همه مناطق جغرافیایی نزد سنتهای اصیل نشان می‌دهد، در دین اسلام و در سرزمین ایران بجوید و در اختیار همگان نهد.

اما اینک پس از فراز و فرودهایی که این جریان در ایران به خود دیده، زمان آن آمده است که به معرفی خود این جریان اهتمام بیشتری ورزیم و شیوه مواجهه آنان با موضوعات اصیل مابعدالطبیعی و مقابله با پندارهای دروغین را از خلال اهم متون اصلی مؤسسان و شارحان اصلی این جریان پی‌جویی کنیم.

مکتب جاویدان خرد در حال حاضر وارث گنجینه معنوی سه دانشمند بزرگ است: رنه گنون، آناندا کوماراسوامی و فریتیوف شوان. گنون، گذشته از تبیین فلسفی-عرفانی دنیای متجدد، به معرفی و احیاء مابعدالطبیعه حقیقی، تمثیلات و تشرّف معنوی همت گماشت. کوماراسوامی، پژوهنده سختکوش، تقریرات گنون را با بررسی گسترده

سنتهای مختلف، خصوصاً سنت ودایی، افلاطونی و مسیحی پشتیبانی نمود. همچنین به اهتمام وی توجه به هنر سنتی و به ویژه هنر مقدس بیش از پیش در حوزه مطالعات جاویدان خرد وارد شد. شوان نیز به نوبه خود، علاوه بر تقریر دقیق نظریه یگانگی جوهری ادیان، توجه به بُعد فضایل معنوی را که با سیر و سلوک الی الله پیوند اساسی دارد به میان آورد.

از میان آثار طراز اول این اندیشمندان و پیروان شایسته آنها که به فارسی ترجمه قابل قبولی یافته باشد، به سطره کمیت و علائم آخرزمان (گنون)، فلسفه هنر مسیحی و شرقی (کوماراسوامی) و هنر مقدس (بورکهارت) می توان اشاره کرد. در این میان کتابهای دکتر نصر اقبال بیشتری داشته اند و اهم آثار ایشان، از جمله معرفت و معنویت، نیاز به علم مقدس و علم و تمدن در اسلام به فارسی درآمده است. مهم ترین کتابی که از شوان منتشر شده کتاب عقل و عقل عقل است که مجموعه ای است از مقالات فلسفی وی به انتخاب مترجم عالی قدر، دکتر بابک عالیخانی.

شوان، گذشته از دفاتر اشعار، بیش از ۲۰ مجلد کتاب دارد که اهم آنها عبارتند از وحدت متعالی ادیان، چکیده مابعدالطبیعه و مشرب باطنی، منطق و تعالی، صور و جوهر در ادیان، از لاهوت تا ناسوت، نظری به جهانهای کهن و فهم اسلام، که جز این آخری، که ترجمه شایسته ای نیافته، هیچ کدام در میان سه کتابی که تاکنون از وی به فارسی ترجمه و منتشر شده است به چشم نمی آید. وی در پاسخ به کسانی که نظراتش را جويا می شدند به دو کتاب چکیده مابعدالطبیعه و مشرب باطنی، و منطق

و تعالی ارجاع می داد؛ او خود منطق و تعالی را گویاترین و جامع ترین اثر خود می دانست!

منطق و تعالی از جمله آثار متأخر شوان است و در ۱۹ فصل نوشته شده و مشتمل بر موضوعات مختلف کلامی و فلسفی و عرفانی است. به تعبیر دکتر نصر:

این کتاب نیایشی واقعی به پیشگاه عقل کلی و از جانب عقل کلی است. این کتاب به شیوه ای بی مانند در شبکه تودرتوی تفکر فلسفی غرب رسوخ می کند تا راه برونشوی برای معضلاتی که لاینحل تصور می شدند بیابد. در واقع شوان اغلب به یاری استدلال از طریق ضد، با اثبات نتایج نابهنجار معضلات فلسفی مورد بحث کنونی راه حلهایی در اختیار می نهد. وی تیرگی و ابهام عقلی مسلکی و عقل ستیزی متجدد را همچون خورشید صبحگاهی که با طلوعش مه و غبار را پراکنده می سازد، می زداید. این کتاب، یکی از شاهکارهای مابعدالطبیعی شوان و از مهم ترین آثار فلسفی قرن حاضر است، البته اگر فلسفه را به معنی سنتی آن، یعنی به معنی عشق به حکمت، فهم کنیم.

قلمرو 'منطق' در این کتاب مشتمل است بر فلسفه، عقلی مسلکی، روان شناسی و نیز امور مادون عقل جزوی؛ حال آنکه عنوان 'تعالی' مشتمل است بر مابعدالطبیعه، تمثیلات مربوط به عالم تکوین و خطوط معنوی وحی-عقل کلی همراه با بازتابهای آن در سراسر تمدنهای سنتی در قالب هنر مقدس، زیبایی شناسی، شناخت فضایل و بالاتر از همه پیوند میان انسان و حقیقت، نظر به نقش مرکزی انسان به منزله 'خلیفه الله'. در میان این دو قطب ملاحظاتی نیز در باب علم کلام و نطق معنوی مطرح شده است. اما مطالعه کل این اثر خود شیوه ای است که منطقی بودن امر